

TREBALL DE FI DE GRAU EN MESTRE O MESTRA D'EDUCACIÓ PRIMÀRIA

COM MILLORAR LA MOTIVACIÓ DE L'ALUMNAT DES DE LA PERSPECTIVA DEL PROFESSORAT?

Alumne: Josep Felip Miralles

Tutor TFG: Fernando Doménech Betoret

Àrea: Psicologia de l'Educació

Convocatòria: 3 de Juny del 2019

INDEX

Resum.....	2
1. Introducció.....	4
1.1 Problema a investigar.....	4
1.2 Investigació prèvia sobre el tema.....	5
1.3 Objectius i contribucions de l'estudi.....	7
2. Metodologia.....	8
2.1 Mostra.....	8
2.2 Contextualització.....	8
2.3 Procediment.....	8
2.4 Qüestionari utilitzat.....	9
2.5 Anàlisis estadístics.....	9
3. Resultats.....	10
3.1 Ítem 1.....	10
3.2 Ítem 2.....	11
3.3 Ítem 8.....	12
4. Discussió dels resultats.....	17
4.1 Comentari i interpretació dels resultats.....	17
4.2 Limitacions de l'estudi i propostes de futur.....	19
5. Implicacions educatives i propostes de millora.....	19
6. Referències bibliogràfiques.....	21
7. Annexos.....	22

- Resum:

Aquest treball versa sobre un problema que està ben present a les nostres aules. Es tracta de la motivació, i de com afecta a l'alumnat dels últims anys de Primària que deixa enrere la infantesa per entrar en un període ple de pors, incerteses, dubtes... com és la preadolescència. Aquesta etapa afecta de manera significativa al seu procés d'aprenentatge mitjançant la motivació. Aleshores sorgeix la pregunta que vertebrava aquest treball: què pot fer el docent per a encarar aquesta problemàtica? I a partir d'ací es plantegen els objectius que persegueix aquest treball.

Front a aquesta pregunta s'inicia un procés d'investigació basat en els estudis del professor Doménech-Betoret i el seu Model de Qualitat de Situació Educativa (MOCSE), en què s'analitza com en funció dels recolzaments i barreres que tinga el docent a l'hora d'afrontar les problemàtiques de la seua aula, es crearan unes expectatives d'èxit o de fracàs, que repercutiran en la seva acció docent final.

Per tant es va procedir a passar un qüestionari a 21 docents d'escoles públiques de la Comunitat Valenciana per a que respongueren preguntes sobre la motivació. Una vegada recollits tots els qüestionaris, es va fer una matriu de dades i es van codificar per a poder analitzar els resultats posteriorment mitjançant el programa estadístic IBM Statistics.

Més tard es van analitzar les dades que tenien que veure amb els objectius inicials i es va procedir a analitzar els resultats i treure conclusions significatives.

A partir d'aquest anàlisi de resultats, s'han pogut plantejar possibles solucions a les problemàtiques trobades, i les implicacions educatives per part dels docents de cara a millorar la motivació dels seus alumnes ara estan molt més clarificades.

En conclusió, es pot afirmar que, a partir d'aquest treball, s'ha indagat sobre una problemàtica, s'ha recollit informació dels professionals sobre aquesta, s'han analitzat els factors que afecten a aquest problema, i s'ha traçat un full de ruta per tal de solucionar aquesta situació.

Paraules clau: motivació, recolzaments i barreres, actituds docents, propostes de millora.

- Abstract:

This paper deals with a problem that is well present in our classrooms. It is about motivation, and how it affects the students of the last years of Primary school that leaves childhood to enter a period full of fears, uncertainties, doubts ... how is pre-adolescence. This stage significantly affects the learning process through motivation. Then the question arises that surrounds this work: what can the teacher do to address this problem? And from here the objectives pursued by this work are raised.

Facing this question, a research process based on the studies of Professor Doménech-Betoret and its Model of Educational Situation Quality (MOCSE) is initiated, in which it is analyzed as a function of the supports and barriers that the teacher has when confronting the problems of their classroom, expectations of success or failure will be created, which will have an impact on their final teaching activity.

So a questionnaire was sent to 21 teachers of public schools in the Valencian Community to answer questions about motivation. Once all the questionnaires were collected, a data matrix was made and coded to be able to analyze the results later through the statistical program IBM Statistics.

Later, the data that had to do with the initial objectives was analyzed and the results were analyzed and significant conclusions were made.

Based on this analysis of results, possible solutions to the problems encountered have been raised, and the educational implications of teachers in order to improve the motivation of their students are now much more clarified.

In conclusion, one can say that, based on this work, a question has been asked about a problem, information about the professionals has been collected about it, the factors that affect this problem have been analyzed, and it has been drawn up A roadmap to solve this situation.

Keywords: motivation, supports and barriers, teaching attitudes, suggestions for improvement.

1. Introducció.

1.1. Problema a investigar.

Actualment, l'educació és la ferramenta que més influeix en el procés de socialització de les persones, i és imprescindible per tal de formar persones vàlides per a la vida en societat. És per això que molts experts han centrat els seus estudis en ella per tal d'analitzar els processos d'ensenyança-aprenentatge i veure què es pot millorar. Dins dels factors que influeixen en aquest procés educatiu, trobem la motivació. Però en aquest aspecte no només està implicat l'alumnat, sinó que hi ha una sèrie d'agents que també hi estan implicats en el procés i que tenen el seu grau d'influència: alumnat, professorat, famílies, recursos, entorn educatiu...

En aquest treball, l'objecte d'estudi és la motivació, concretament el perquè cada vegada els alumnes estan més desmotivats. Un factor molt important que pot afectar a la seva desmotivació pot ser l'adolescència. Aquesta etapa plagada de dubtes, incerteses o pors, provoca que l'alumnat estiga poc centrat en l'estudi, i que tinga l'autoestima molt baixa, creant així expectatives de fracàs front a qualsevol repte que se li plantege. I és per això que apareix la pregunta que vertebrava aquest treball: què és el que pot fer el professorat per a intentar millorar aquesta situació?

Aleshores, partint del model MOCSE de Doménech (2006, 2012, 2013, 2014), en aquest treball es pretén fer una investigació sobre la motivació. Un procés de reflexió sobre les actituds, les ferramentes i els impediments que tenen els docents a l'hora de potenciar aquest aspecte amb el seu alumnat. A més, també s'intentarà aportar solucions a aquesta problemàtica que està ben present a les aules del nostre país.

1.2. Investigació prèvia sobre el tema.

A pesar de que la motivació ha estat molt estudiada al llarg de la història, encara queden moltes incògnites sobre la seva influència en els individus. La dificultat radica en entendre com funciona el mecanisme de la motivació en els estudiants, què és el que fa que una persona estiga motivada o desmotivada. És a dir, per què hi han persones en el aula més motivades que altres? si estan en la mateixa classe, en la mateixa assignatura, el professor és el mateix per a tots...

Aleshores, per tal de contestar aquests dubtes plantejats anteriorment, són molts els intel·lectuals que han estudiat aquest mecanisme, i han fet teories sobre la motivació. Algunes de les teories més esteses poden ser: la teoria d'expectativa-valor, la teoria de les atribucions causals, o la teoria de les metes d'assoliment.

Podríem definir la motivació com un mecanisme complex, que explica per què una determinada conducta comença, es manté en el temps i després es deté. En aquest constructe tant complex, intervenen molts factors i molts mecanismes mentals.

En última instància, la motivació afecta a l'estudiantat quant a la manera que assoleixen els coneixements. És a dir, si no estan motivats, difícilment podran aprendre, però García i Doménech (2002), citant a Núñez i González-Pumariega (1996) ens diuen que (p. 25):

"Para aprender es imprescindible 'poder' hacerlo, lo cual hace referencia a las capacidades, los conocimientos, las estrategias, y las destrezas necesarias (componentes cognitivos), pero además es necesario "querer" hacerlo, tener la disposición, la intención y la motivación suficientes (componentes motivacionales)".

Per això trobem que a dia d'avui un dels problemes més importants que tenim és que l'alumnat no troba relació entre el que estudia i aprén a l'escola amb el que veu en la seva vida quotidiana fora del col·legi. És per això per el que Valle et al. (2007, p. 3) afirma que "si queremos estimular en los alumnos el deseo de aprender, lo primero que tenemos que hacer es tratar de relacionar lo que enseñamos en las escuelas con el mundo real, es decir, darle un sentido, un significado y una utilidad a lo que se enseña."

Front a tots els problemes que hem comentat anteriorment sorgeix la següent pregunta: què pot fer el docent en relació a aquests aspectes? I gràcies a aquesta pregunta arribem a l'esquema que vertebrava aquest treball:

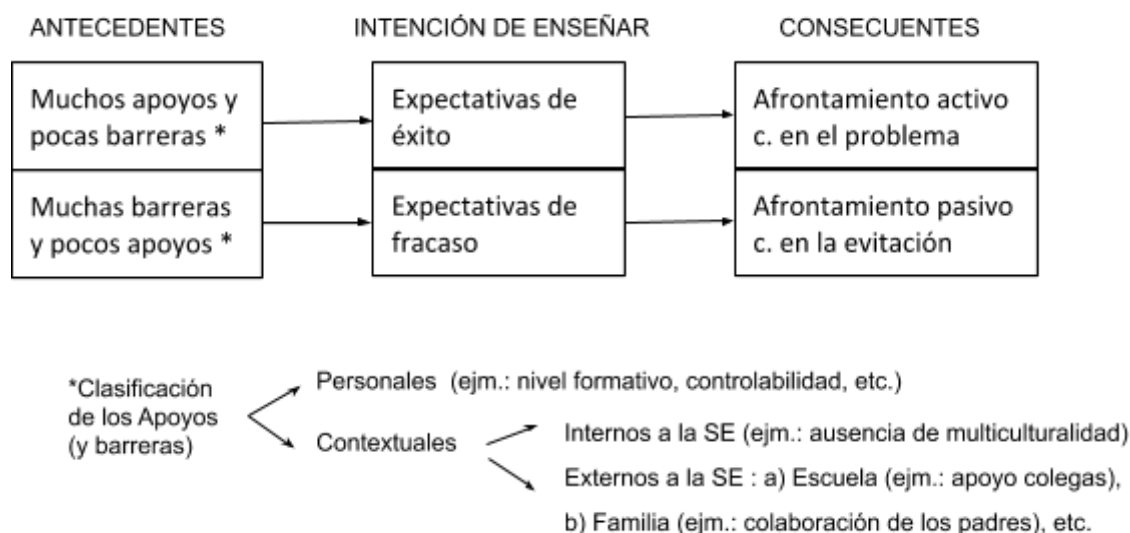

Figura 1. Esquema del model de partida centrat en el professor, disenyat a partir del Modelo de Calidad de Situación Educativa (MOCSE) de Doménech (2006, 2012, 2013, 2014).

Segons Doménech, les actituds que adopten els docents a l'aula per tal de millorar la situació educativa, venen donades pels recolzaments i les barreres que puguin tenir a l'hora de formalitzar el procés d'ensenyança-aprenentatge. Dins dels recolzaments podem trobar els personals, que es refereixen a aspectes com el control que es té sobre la classe, les estratègies d'afrontament del problema o el compromís docent. D'altra banda, també trobem els referits al context, és a dir, a tots els factors que intervenen en l'acte educatiu: les característiques de l'alumnat, la implicació dels pares, la col·laboració docent...

Tot el comentat anteriorment influeix en les expectatives que es creen els docents per tal de millorar la motivació del seu alumnat, diferenciant entre les expectatives d'èxit, en cas de tenir molts recolzaments i poques barreres, o expectatives de fracàs, en cas de comptar amb moltes barreres i pocs recolzaments. Per últim, aquestes expectatives influeixen en la seva acció docent final, que pot ser centrada en el problema, o centrada en l'evitació.

Com a conclusió, aquest treball servirà per tal de investigar i reflexionar sobre quines actituds ha de tenir el docent per tal de que l'alumnat persegueixi metes centrades en el progrés. Tot el que investiguem en aquest treball podrà ajudar-nos a entendre millor quines

accions podrà dur a terme el docent per tal de implementar la motivació en els seus alumnes.

1.3. Objectius i contribucions de l'estudi.

Els objectius perseguits per aquest treball són els següents:

1. Identificar el nivell motivacional de l'alumnat preadolescent de Primària.
2. Conèixer els principals factors que influeixen en la seva motivació des de la perspectiva del professorat.
3. Avaluar les estratègies motivacionals que usa el professorat de Primària a l'aula.

2. Metodologia.

2.1. Mostra.

La mostra d'aquest treball prové de quatre col·legis públics d'Educació Primària diferents; dos al municipi de Nules, i dos a la localitat de Castelló. Hi ha 21 mestres, 8 dels quals són homes i 13 són dones. Entre els docents que participen en el treball hi ha algunes semblances (tots treballen a un col·legi públic), i altres diferències, com per exemple, els anys d'experiència (trobem mestres des de 2 anys d'experiència fins a 34 anys d'experiència, i la mitjana és de 16.24 anys d'experiència). Altra diferència entre els docents que han participat en el nostre treball seria també la seva especialització (hi ha mestres generalistes, especialistes d'anglès o especialistes d'educació física).

2.2. Contextualització.

La localitat de Nules compta amb 13.500 habitants, mentre que Castelló compta amb 170.088 habitants, aleshores podríem notar una diferència entre la vida a Nules i la vida a Castelló. Altra diferència entre els centres de Nules i el centre de Castelló és que els col·legis de Nules només tenen una aula per curs, mentre que els centres de Castelló compten amb dos i tres línies cada un.

Quant a la metodologia, una escola de Nules usa un sistema tradicional basat en els llibres de text, mentre que l'altre centre treballa cooperativament i a les matèries de Ciències Socials i Ciències naturals fa aprenentatge basat en problemes. Quant als centres de Castelló, un segueix el llibre de text i l'altre treballa mitjançant l'aprenentatge basat en projectes.

2.3. Procediment.

Una vegada establerts els objectius a analitzar durant la realització del treball hi havia que trobar mestres en actiu que pogueren contestar un qüestionari de manera sincera. Aquest qüestionari versa sobre els recolzaments i les barreres que tenen els docents per tal d'afrontar la implementació de la motivació a les seves aules. Està basat en les investigacions realitzades pel Dr Domènech recollides en el Model de Qualitat de la Situació Educativa (MOCSE). Es tracta d'una enquesta de caràcter anònim en què els únics ítems de caràcter personal poden ser: el tipus de centre en què treballen (públic, privat, concertat), si són mestres generalistes o especialistes, i els seus anys d'experiència docent.

En primer lloc, ens vam posar en contacte en els centres en els quals pensàvem que podíem col·laborar i vam demanar permís als equips directius. En cap centre ens van posar cap tipus de problema i vam poder repartir els qüestionaris entre els mestres participants. Una vegada explicada la finalitat del treball es van repartir les enquestes per a que les respongueren, i uns dies després s'hi va tornar al col·legi per recollir els qüestionaris. Cal remarcar que la mostra amb què anem a treballar no és ni representativa ni significativa, ja que només comptem amb 21 docents participants.

2.4. Questionari utilitzat.

El questionari utilitzat compta amb un total de 8 ítems, tots ells relacionats amb la motivació i les actituds dels docents front a la seva implementació a l'aula. La majoria d'aquests ítems són escalars, de l'1 al 5 o de l'1 al 10, però hi han alguns que són de resposta oberta, com per exemple els factors que afecten a la desmotivació.

En aquest treball, per tal d'indagar sobre els objectius mencionats anteriorment, l'atenció s'ha centrat només en tres ítems, que apareixeran a l'apartat de resultats. D'aquests tres ítems dos són escalars (un de l'1 al 5 i l'altre de l'1 al 10), i un és de resposta oberta, cosa que farà més complexa la seva classificació.

2.5. Anàlisi estadístics.

Una vegada recollits tots els qüestionaris, els vam codificar mitjançant el programa IBM SPSS Statistics i vam fer una matriu de dades. Quan totes les dades van estar codificades i organitzades, es van anar analitzant els descriptius que tenien relació amb els objectius del treball. Per últim, es van anar fent diagrames de barres per posteriorment comparar i treure conclusions sobre les quals poder crear un àmbit d'actuació.

3. Resultats.

A l'apartat de resultats estan inclosos els tres ítems del qüestionari centrats en els objectius que persegueix aquest treball d'investigació. El primer ítem és el següent:

ÍTEM 1. En su opinión y en términos generales, ¿Cómo suelen estar de motivados los alumnos del curso que usted imparte?.

Responda rodeando con un círculo el número correspondiente de la escala de abajo .

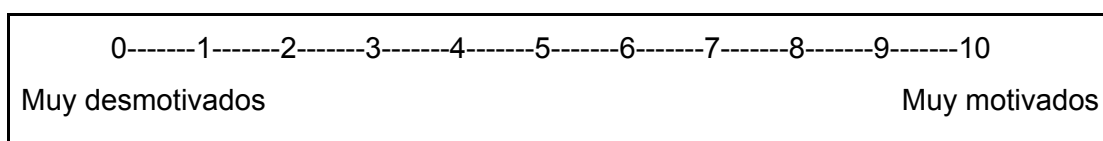

Figura 2. Escala de valors de l'ítem 1.

L'anàlisi de les respostes ha dels professors participants ha sigut el següent:

Resultats ítem 1: Descriptius del nivell motivacional dels alumnes de classe: percentatge màxim, mínim, mediana, mitjana i desviació típica (D.T.).

Mínim	Màxim	Mitjana i Mediana	Desviació Típica (D.T.)
2	9	Mitjana: 6.78 Mediana: 7	1.92

Taula 1. Taula de resultats de l'ítem 1.

En aquest ítem en què havien de posar un nombre de l'1 al 10 segons es troben de motivats els seus alumnes els docents han respost amb una mitjana de 6.78 sobre 10, on la puntuació mínima ha sigut de 2 i la màxima de 9. La mediana ha sigut de 7, i la desviació típica d'1.92.

El segon ítem és el següent:

ITEM 2. Nombre los 3 principales factores, que en su opinión, contribuyen a la desmotivación de sus alumnos Primaria:

.....

.....

.....

.....

Resultats ítem 2: Causes de la desmotivació dels alumnes segons els professors participants: classificació i freqüència.

Causes de la desmotivació: Factors	Percentatge	Freqüència (N respostes = 62)
Aspectes individuals de l'alumnat	35%	22
Recursos metodològics docents	25%	15
Aspectes relatius a l'entorn escolar	21%	13
Organització d'horari escolar	11%	7
Relacions amb els iguals	8%	5

Taula 2. Taula de resultats de l'ítem 2.

Al ser un ítem de resposta oberta, posteriorment es va procedir a classificar les respostes dels docents en altra agrupació que fóra més global. Aquesta agrupació ha derivat en els cinc subapartats següents: aspectes individuals de l'alumnat (amb un 35% de les respostes), recursos metodològics docents (amb un 25%), aspectes relatius a l'entorn escolar (amb un 21%), organització d'horari escolar (amb un 11%) i relacions amb els iguals (amb un 8%).

Ací trobem el tercer ítem, en què els docents havien de contestar les 16 preguntes següents. Els valors van de l'1 al 5, sent 1 el mínim (totalment en desacord) i 5 el màxim (totalment d'acord).

ITEM 8. ¿Qué hace con aquellos alumnos que pueden (son capaces) pero que no tienen interés (o tienen muy poco) por aprender la asignatura que Ud. imparte?

Por favor, responda a los enunciados del cuestionario utilizando la escala de abajo:

5-----4-----3-----2-----1 Totalmente de acuerdo desacuerdo	Totalmente en
--	---------------

Figura 3. Escala de valors de l'ítem 8.

	5	4	3	2	1
1. Capear la situación lo mejor posible.					
2. Hago todo lo que puedo para motivarlos.					
3. Mientras no molesten les dejo ir a su aire					
4. Les dedico más atención.					
5. He perdido la esperanza de conseguir algo con esos alumnos.					
6. Me esfuerzo para buscar soluciones y superar ese desafío.					
7. Les he dejado ya por imposibles.					
8. Me esfuerzo todo lo que puedo para despertar su interés.					

9. Evito dedicarles mucho tiempo y esfuerzo y centrarme más con los que quieren aprender.					
10. Busco apoyos externos cuando no se que hacer.					
11. Me resigno, no quiero quemarme.					
12. Solicito la colaboración de los padres.					
13. Procuro mantenerlos ocupados para que no molesten.					
14. Busco la ayuda de especialistas o de profesionales expertos.					
15. Evito implicarme mucho, no quiero perder el tiempo con esos alumnos.					
16. Pregunto a alguno/s de mis compañeros más expertos para que me orienten.					

Taula 3. Taula de l'ítem 8.

Una vegada recollida l'opinió de la mostra, es va procedir a la divisió dels ítems en: centrats en l'esforç/problema, centrats en l'evitació o centrats en demanar ajuda.

Resultats ítem 8: Escala d'estratègies motivacionals docents. Factors de l'escala: Centrat en l'esforç/problema (F1), Centrat en l'evitació (F2), Centrat en demanar ajuda (F3).

Escala d'estratègies motivacionals docents (16 ítems)

(Escala: Mínim= 1, Màxim= 5)

<p>F1: Centrat en l'esforç/problema</p> <p>2. Faig tot el que puc per a motivar-los.</p> <p>4. Els dedique més atenció.</p> <p>6. M'esforce per a buscar solucions i superar el repte.</p> <p>8. M'esforce tot el que puc per a despertar el seu interès.</p> <p>F3: Centrado en pedir Ayuda</p> <p>10. Busque recolzaments externs quan no sé que fer.</p> <p>12. Solícite la col·laboració dels pares.</p> <p>14. Busque l'ajuda dels especialistes o de professionals experts.</p> <p>16. Pregunte a alguns dels meus companys més experts per a què m'orienten.</p>	<p>F2: Centrat en l'evitació</p> <p>1. Capejar la situació el millor possible.</p> <p>3. Mentre no molesten els deixe anar al seu aire.</p> <p>5. He perdut l'esperança d'aconseguir alguna cosa amb aquests alumnes.</p> <p>7. Els he donat ja per impossibles.</p> <p>9. Evite dedicar-lis molt de temps i esforç i centrar-me més amb els que volen aprendre.</p> <p>11. Em resigno, no vull cremar-me.</p> <p>13. Procure mantindre'ls ocupats per a que no molesten.</p> <p>15. Evite implicar-me massa, no vull perdre el temps amb aquests alumnes.</p>
---	---

Taula 4. Taula de classificació dels ítems.

Una vegada dividits els ítems, es va procedir a calcular la mitjana de cada professor en cada factor, i va quedar recollit en aquesta taula:

Professors N= 21	Sexe: H: Home D: Dona	Anys d'experiència	F1. Centrat en esforç/problema:	F2 Centrat en l'evitació	F3. Centrat en demanar ajuda
1. E.C.C.	D	15	5.00	3.00	5.00
2. S.O.R.	D	34	4.25	2.00	5.00
3. L.R.P.	D	6	4.50	3.75	3.50
4. E.M.C.	D	15	4.25	2.00	5.00

5. J.M.P.	H	12	4.25	4.25	4.50
6. ME.U.T.	D	13	5.00	5.00	5.00
7. N.T.A.	D	15	4.50	4.25	4.25
8. R.P.A.	D	11	4.75	4.75	4.75
9. A.S.M.	H	23	4.00	4.50	4.50
10. M.R.R.	H	17	3.75	4.75	4.75
11. D.F.F.	D	27	4.50	4.75	4.75
12. J.C.B.	D	6	4.25	3.50	3.50
13. X.P.A.	H	9	4.50	1.75	1.75
14. G.A.M.	H	25	4.75	4.00	4.00
15. MJ.F.A.	D	20	3.75	3.75	3.75
16. V.A.C.	H	27	4.75	3.75	3.75
17. MC.F.G.	D	20	1.25	3.00	3.00
18. JM.V.B.	H	15	3.00	2.75	2.75
19. L.R.C.	D	2	4.50	3.50	3.50
20. I.A.M.	H	21	5.00	5.00	5.00
21. MJ.V.A.	D	8	4.75	4.00	4.00
			Puntuació mitjana= 4.25	Puntuació mitjana= 1.59	Puntuació mitjana= 4.09

Taula 5. Taula de l'ítem 8. Resultats dels docents.

Escala d'estratègies motivacionals docents (16 ítems)				
Descriptius i fiabilitat				
Factors (Escala: mínim= 1, màxim= 5)	Nº ítems	Mitjana	D.T.	Alpha de Cronbach
F1: Centrat en l'esforç/problema Ítems:	4	4.25	0.84	0.84
F2: Centrat en l'evitació Ítems:	8	1.59	0.53	0.72
F3: Centrat en demanar ajuda Ítems:	4	4.09	0.88	0.88

Taula 6. Taula de resultats de l'ítem 8.

Finalment, es va calcular la mitjana de cada factor per part de tot el professorat, sent aquesta 4.25 sobre 5 en el factor centrat en l'esforç, 1.59 centrat en l'evitació i 4.09 centrat en demanar ajuda. Quant a la desviació típica, trobem que és de 0.84 en el primer factor, 0.53 en el segon i 0.88 en el tercer. Per últim, l'Alpha de Cronbach és de 0.84 en el primer factor, 0.72 en el segon i 0.88 en el tercer.

4. Discussió dels resultats.

4.1. Comentari i interpretació dels resultats.

- Respecte al nivell motivacional de l'alumnat i els factors que influeixen en la seva motivació des de la perspectiva del professorat.

En aquest objectiu s'intentava identificar el nivell motivacional de l'alumnat, i també esbrinar quins eren els factors que influïen en aquesta motivació dels alumnes, des de la perspectiva docent.

En primer lloc, cal dir que la percepció de la motivació dels alumnes per part dels docents és satisfactòria, ja que, com s'ha vist a l'apartat dels resultats, la mitjana del nivell motivacional de la nostra mostra és de 6.78 respecte de 10. Això ens fa pensar que la motivació és elevada, però no el suficient com per a afirmar que la totalitat de l'alumnat està motivat. Per tant, en cada classe hi ha diversos alumnes que no estan motivats, hi hauria que analitzar per què.

D'altra banda, segons l'opinió dels docents, els factors que poden afectar la motivació estan dividits en les 5 categories següents: recursos metodològics docents, aspectes individuals de l'alumnat, aspectes relatius a l'entorn escolar, relacions amb els iguals o organització d'horari escolar.

El factor que més afecta a la desmotivació (amb el 35% de les respostes) són els aspectes individuals de l'alumnat, on trobaríem sobretot la falta d'interés, el passotisme, i el poc esforç per part dels alumnes. En segon lloc, els recursos metodològics docents, com per exemple la falta de recursos TIC, o l'avorriment dels llibres de text (amb el 25%). Seguit de prop pels aspectes relatius a l'entorn escolar, on podríem englobar tot l'extern a l'escola, com per exemple la sobreprotecció familiar però sobretot la falta de col·laboració de les famílies en el procés educatiu dels alumnes. Un 21% de les respostes obtingudes per part dels docents avalen aquesta postura.

D'altra banda, altre factor podria ser l'organització escolar, i dintre d'aquest factor entrarien per exemple l'horari o les classes vespertines (amb un 11%). I per últim, amb un 8% de respostes, trobaríem la relació entre iguals, com podrien ser les males influències o la mala relació entre els companys.

D'aquests factors comentats anteriorment, hi ha que distingir entre els que està a l'abast dels docents solucionar aquests problemes o els que s'escapen de la seva zona d'influència. Així, trobem que la comunitat educativa pot actuar sobre els recursos metodològics docents, els aspectes relatius a l'entorn escolar, pot estimular els aspectes individuals de l'alumnat, i també es poden millorar les relacions entre iguals. El factor que possiblement estiga fora de l'abast del professorat podria ser l'organització escolar, ja que no depén únicament d'un agent educatiu, sinó que hi ha diversos entes implicats.

En conclusió, els tres factors que més poden afectar a la desmotivació de l'alumnat són: els aspectes individuals de l'alumnat, els recursos metodològics docents i els aspectes relatius a l'entorn escolar. Sense oblidar-nos de l'organització escolar o les relacions entre iguals,

que també tenen la seva importància, però segons els docents, tenen més influència els tres primers factors.

Una vegada analitzats els principals factors que afecten a la desmotivació, es pot traçar un pla per tal de combatre-la a les aules de Primària.

- Respecte a les estratègies motivacionals emprades pel professorat.

Respecte a l'anàlisi que hem realitzat sobre les estratègies d'afrontament, en funció dels resultats observem que la majoria dels docents adopten una postura d'afrontament del problema o de cerca d'ajuda. Tenint en compte que la puntuació mínima és d'1 i la màxima és de 5, la mitjana de les actituds centrades en el problema és de 4.25, la de centrada en la cerca d'ajuda és de 4.08, mentre que la d'evitació es queda en un 1.59.

Els resultats obtinguts en aquest ítem ens porten a reflexionar sobre les actituds que adopten els docents a la seva aula. Però l'anàlisi no versa sobre les estratègies d'afrontament que poden emprar els docents (centrar-se en el problema o demanar ajuda quan no saben què fer), i per què aquestes puntuacions mitjanes no són més properes a la puntuació màxima (5 punts), sinó que l'anàlisi anirà encarat a reflexionar sobre les estratègies d'evitació, i de per què han obtingut una puntuació d'1.59 punts.

Basant-nos en els resultats obtinguts anteriorment, i relacionant-los en l'objectiu anterior, és possible que si donem solució als principals factors que poden ocasionar la desmotivació de l'alumnat, no hi hauran motius per adoptar unes actituds centrades en l'evitació. És per això que les possibles intervencions futures podrien anar encarades a combatre els factors que porten a la desmotivació els alumnes i així, indirectament, reduir les actituds centrades en l'evitació dels problemes relacionats en la desmotivació a les aules d'Educació Primària.

4.2. Limitacions de l'estudi i propostes de futur.

Degut a les característiques de l'estudi, on es depèn de la col·laboració del professorat, la mostra no ha sigut molt elevada, ja que només comptem amb 21 docents participants. Aleshores, aquesta mostra no és ni significativa ni representativa, cosa que no permet extrapolar els resultats aquí analitzats a la resta de la societat. Però sí ens permet fer una anàlisi dels entorns educatius que han pogut col·laborar en el nostre treball.

Quant a propostes de futur, per tal d'obtindre unes conclusions més adaptades a la realitat s'aconsellaria treballar amb una mostra més gran. També retocar la formulació de la pregunta de l'ítem 4, ja que estava formulada inversament.

5. Implicacions educatives i propostes de millora.

Centrant-nos en els resultats obtesos anteriorment, partim de que, des de la perspectiva del professorat, la mitjana de motivació de l'alumnat és de 6.78 sobre 10, que coneixem els principals factors que afecten a la seva desmotivació i sobretot, que es vol disminuir les conductes d'evitació de problemes.

Des d'eixe punt de sortida es vol augmentar la motivació de l'alumnat, donar alternatives i solucions als principals factors que afecten a la desmotivació dels alumnes, i combatre les actituds inmovilistes dels docents. Es suposa que si es mitiguen els factors que originen aquesta desmotivació, la motivació de l'alumnat augmentaria paulativament, és per això que el primer pas necessari siga eixe: combatre els principals factors de la desmotivació.

A l'apartat de resultats hem reflexionat sobre quins eren els que afectaven més i quins menys, però sobretot quins estaven a l'abast dels docents i quins no. I en aquest sentit, l'organització d'horari escolar (classes de vesprada, rutina, horari) no depén única i exclusivament dels docents, sinó que aquest aspecte depén de tots els agents educatius.

Per tant, excloent l'organització d'horari escolar, que escapa de l'abast dels docents, ens queden els aspectes individuals de l'alumnat, els recursos metodològics docents, els aspectes relatius a l'entorn escolar i les relacions entre iguals. Aquests factors si que es poden transformar en àmbits d'intervenció per part del professorat. Començant per les relacions entre iguals, una solució a aquesta problemàtica podria ser fer dinàmiques de cohesió de grup durant el curs escolar. D'aquesta manera, tots els alumnes han de sentir-se integrats i han de gaudir d'eixe sentiment de pertinència al grup. Altra alternativa podria ser posar-se en contacte en l'orientador del centre, per tal de combatre la baixa autoestima d'alguns alumnes o intentar potenciar la relació entre els alumnes i dotar de recursos a aquells alumnes que no saben relacionar-se.

D'altra banda, la manera de combatre els aspectes individuals de l'alumnat (falta d'esforç i d'interés), i els recursos metodològics docents (avorriment llibres de text, manca de recursos

TIC) es podria encarar des d'una mateixa perspectiva. Realment, la solució a la manca de recursos TIC tampoc recau únicament sobre el professorat, ja que depén dels fons i dels recursos que tinga cada escola, però sí que està en les seues mans fer les classes atractives a l'alumnat, per tal de captar la seva atenció i fer que tinguen interès per aprendre. Per tant, una bona opció seria participar en cursos de formació per al professorat en alguna tècnica que puga funcionar millor que els llibres de text o la classe magistral. En definitiva, participar en programes formatius per al professorat sí que és competència del claustre i podria ser una alternativa per a augmentar la motivació de l'alumnat.

Per al professorat que tinga problemes a l'hora de gestionar l'aula i millorar la disciplina, també es poden buscar cursos de formació per a així tenir recursos i tècniques aplicables a l'aula. Aquest aspecte pot ser molt important ja que a la universitat, als futurs docents, no els ensenyen res de com gestionar un grup ni com controlar la disciplina dins de l'aula, sinó que es va aprenent amb l'experiència.

Quant als aspectes relatius a l'entorn escolar, als claustres de l'escola es podria proposar algun projecte per tal de fomentar la cooperació de les famílies en el procés d'aprenentatge de l'alumnat. Des de direcció es podria traçar un pla, en col·laboració amb l'AMPA de l'escola. Inclús es podria demanar ajuda a l'Ajuntament i obrir les portes del col·legi en horari extraescolar per tal de proporcionar recursos i tècniques a les famílies que ho necessiten i així poder ajudar als seus fills i filles a aprendre.

Per últim, per tal de combatre les actituds dels docents d'evitació dels problemes, si ens assegurem de proporcionar-los els recursos que abans hem mencionat, no tindran motius per a evitar els seus problemes, ja que tindran les estratègies necessàries per afrontar-los o, les directrius per saber on o a qui han de demanar ajuda.

En definitiva, s'espera que donant solució als problemes que, segons la perspectiva del professorat, afecten a la desmotivació de l'alumnat, es puga augmentar la motivació d'aquests així com també proveint de recursos i tècniques al professorat es puguem mitigar les actituds d'evitació dels problemes a les aules de Primària.

6. Referències.

Doménech, F. i García, F. (2002). [Online] Revista Docencia. Disponible en: <http://www.revistadocencia.cl/new/wp-content/pdf/20100728164200.pdf>, pp. 25-26.

Doménech, F (2006). Guía práctica para mejorar la motivación de alumnado de educación secundaria y formación profesional. Universitat Jaume I.

Doménech, F. (2014). Marco teórico. MOCSE: El Modelo de Calidad de Situación Educativa. [Blog] Plataforma web para la mejora de la motivación y del aprendizaje escolar en la educación secundaria. Recuperado a partir de <https://sites.google.com/a/uji.es/plataformaweb-para-la-mejora-de-la-motivacion-escolar-y-el-aprendizaje-en-educacionsecundaria/marco-teorico>

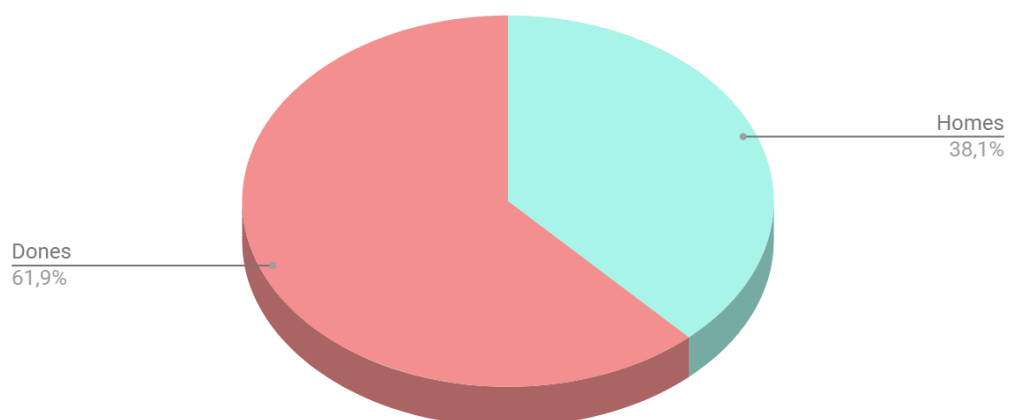
González, M.C. i Tourón, J. (1992). *Autoconcepto y rendimiento académico. Sus implicaciones en la motivación y en la autorregulación del aprendizaje*. Pamplona: EUNSA

Núñez, J.C. (2009). Motivación, aprendizaje y rendimiento académico. *Actas do X Congresso Internacional Galego-Portugués de Psicopedagogia*. Braga: Universidad do Minho.

Valle, A., Cabanach, R., Rodríguez, S., Núñez, J. i González-Pienda, J. (2006). Claves para entender la motivación académica. Infocop, pp.2-4.

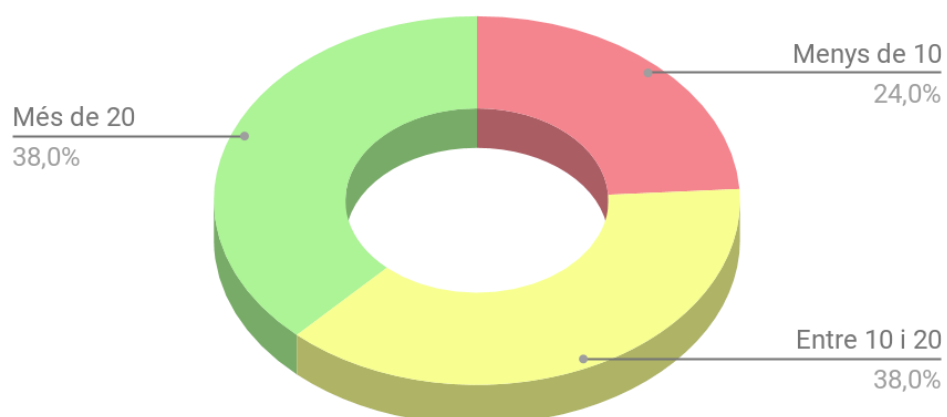
7. Annexos.

GENERE

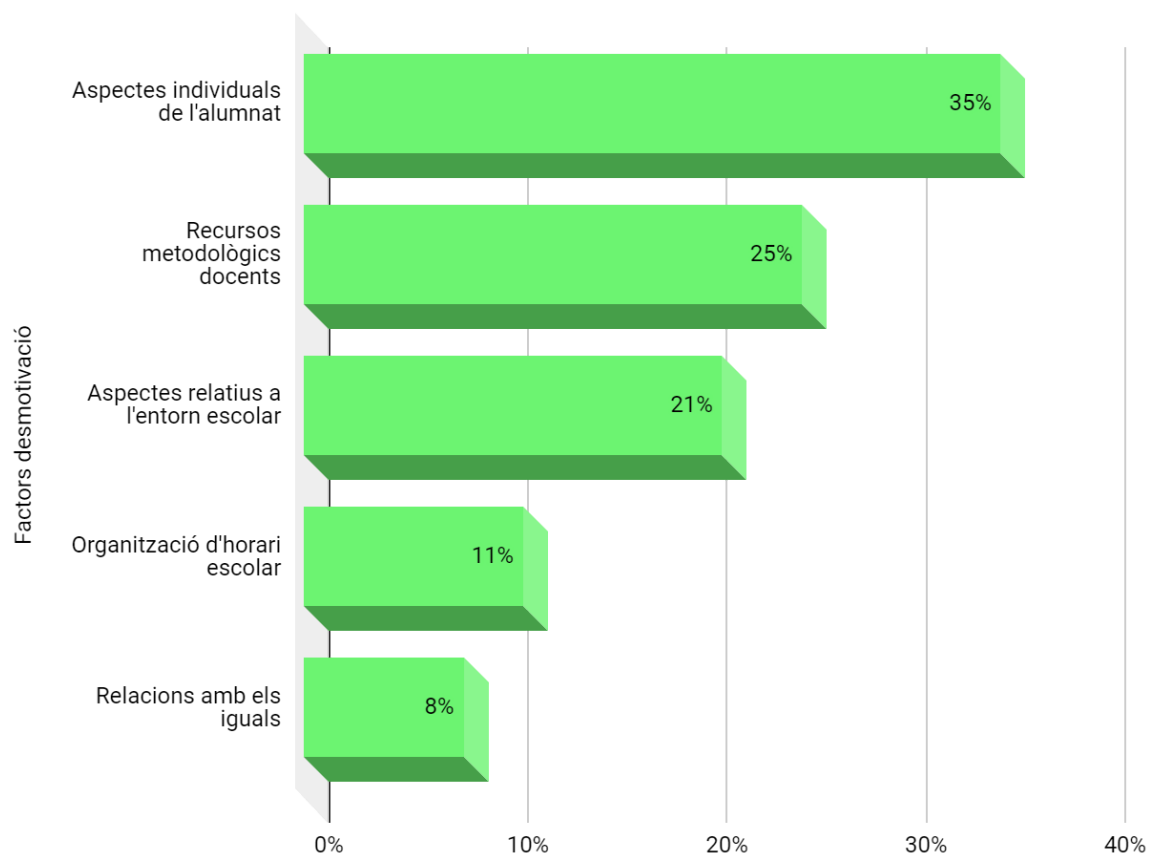

Gràfic 1. Gràfic gènere de la mostra.

ANYS D'EXPERIÈNCIA

Gràfic 2. Gràfic anys d'experiència docent de la mostra.

Gràfic 3. Gràfic de resultats de l'ítem 2.